

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa B. L.
przeciwko A. K. T. i K. A. T.
o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2020 r.,
na skutek skarg kasacyjnych
powoda i pozwanego K. A. T.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 28 marca 2018 r., sygn. akt [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej B. L. do rozpoznania;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej K. A. T. do rozpoznania;**
- 3. zasądza od K. A. T. na rzecz B. L. kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 28 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...]., w sprawie z powództwa B. L. przeciwko A. K. T. i K. A. T. o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne, oddalił apelację powoda i apelację pozwanego K. A. T. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 9 listopada 2016 r. oraz zniósł wzajemnie koszty postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód B. L., wskazując na naruszenie art. 529 K.c. w zw. z art. 6 K.c., art. 527 § 2 K.c. w zw. z art. 529 K.c., art. 378 § K.p.c. w zw. z art. 328 § 1 K.p.c. Skargę kasacyjną wniósł również pozwany K. A. T., powołując się na naruszenie art. 233 § 1 K.p.c. oraz art. 231 K.p.c. z zw. z art. 233 § 1 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 K.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą

być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Powód we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 K.p.c. Podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie art. 529 K.c. w zw. z art. 6 K.c. poprzez niezastosowanie powyższych przepisów i w konsekwencji uznanie, iż mimo dokonania darowizny przez dłużnika, to wierzyciel musi udowodnić, iż działanie to cechowało się świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Skarżący wskazał również, że w przypadku uznania, iż argumentacja zawarta w treści skargi nie pozwala na stwierdzenie, iż skarga jest oczywiście uzasadniona, wnosi o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na to, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności jednoznacznego wskazania, czy stan niewypłacalności w rozumieniu art. 529 K.c. obejmuje jedynie stan niemożności całkowitego zaspokojenia wierzyciela, czy również stan, w którym w następstwie zaskarżonej czynności nastąpiło pogorszenie możliwości zaspokojenia się wierzyciela bądź opóźnienie tego zaspokojenia.

Natomiast pozwany K. A. T. we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. W ocenie skarżącego Sąd Apelacyjny w [...]. dopuścił się rażącego naruszenia art. 233 § 1 K.p.c., które to naruszenie w sposób istotny wpłynęło na wynik sprawy, a to stanowi o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

6. Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że wątpliwości natury prawnej mogą być traktowane jako przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 K.p.c. tylko wówczas, gdy chodzi o zagadnienie nowe, dotychczas nierozwiązane w orzecznictwie, takie, które będzie

miało znaczenie przy rozstrzyganiu spraw podobnych, a przy tym takie, którego rozstrzygnięcie wpłynie na wynik badanej sprawy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że zagadnienie to nie może być pozorne, czyli m.in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 K.p.c.).

7. Z kolei oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

8. Przechodząc do analizy skargi kasacyjnej powoda wskazać przede wszystkim trzeba, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów budzi poważne zastrzeżenia. Jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 K.p.c. co do zasady wzajemnie się wykluczają: jedna z nich prowadzi do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na interes publiczny (pkt 1), druga – z uwagi na interes prywatny

skarżącego (pkt 4). Trudno sobie wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Skarżący natomiast wskazał na oczywiste naruszenie art. 529 K.c. i jednocześnie zbudował zagadnienie prawne opierające się o wątpliwości dotyczące stosowania tego przepisu.

Analiza skargi kasacyjnej nie wskazuje na skuteczne wykazanie przez skarżącego przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 K.p.c. Sąd Apelacyjny dokonał oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i stwierdził, że K. T., dokonując w dniu 4 listopada 2010 r. darowizny na rzecz córki, działała bez świadomości pokrzywienia wierzycieli. Skarżący nie zgadza się z tą oceną, a sformułowane przez niego wątpliwości zmierzają w istocie do podważenia tego ustalenia. Taka argumentacja jest jednak niewystarczająca dla przyjęcia, że zachodzą podane w skardze przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania.

9. Również analiza skargi kasacyjnej pozwanego K. A. T. nie pozwala na przyjęcie, że wykazał on podaną przesłankę oczywistej zasadności skargi. Skarżący podał, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył art. 233 § 1 K.p.c. i zasadę swobodnej oceny dowodów. Uszło uwagi skarżącego, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 K.p.c.). Skarżący ograniczył się do podważenia oceny stanu faktycznego dokonanej przez Sąd Apelacyjny przy ocenie skutków umowy sprzedaży zawartej z K. T. w dniu 5 marca 2012 r. Taka argumentacja jest oczywiście niewystarczająca dla przyjęcia wykazania przesłanki z art. art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.

10. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 K.p.c. w zw. z art. 391 § 1 K.p.c. w zw. z art. 398²¹ K.p.c. oraz z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

aj